

ชีวิตกับความสวัสดิ

พระเทพสิงหนราจารย์

R17005

ในปัจจุบันนี้ มีคำไทยอยู่คำหนึ่ง ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายใหญ่ยิ่ง ในชีวิตคนทั้งหลาย และคนไทยเกือบทุกคน ได้พูดได้ฟังกันอยู่เป็นประจำตามประเพณี โดยไม่ค่อยได้ทราบความมุ่งหมายของมัน คำว่า**สวัสดิ**

คนไทยเรา เมื่อแรกพบกันในวันหนึ่งๆ ก็กล่าวคำว่า สวัสดิ ต่อกันเป็นการแสดงอัธยาศัยไมตรี ในระหว่างกัน ว่า “สวัสดิครับ” แม้ศิษย์พบครูก็พูดว่า “สวัสดิครับคุณครู” สวัสดิค่ะ คุณครู จะจากกันก็พูดว่า สวัสดิค่ะ อีกโดยถือเป็นคำอำลา

ในเทศกาลขึ้นปีใหม่ เมื่อพบกันเป็นครั้งแรก ก็พูดว่า “สวัสดิปีใหม่ ค รั บ ” สวัสดิปีใหม่ ค่ะ” จะเริ่มต้นปราศรัย ในที่ประชุมทั้งหลายก็เริ่มคำว่า “สวัสดิ” ท่านสุภาพบุรุษ สุภาพสตรีทั้งหลาย หรือ สวัสดิสุภาพสตรี สุภาพบุรุษทั้งหลาย หรือ สวัสดิ ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ตามแต่อัธยาศัย ที่พึงประสงค์ และเมื่อจะจบก็จบลงด้วยคำว่า สวัสดิ แม้ในการปราศรัย หรือการพูดจาทางวิทยุกระจายเสียงก็เป็นอย่างนี้

ในวันหนึ่งๆ ในที่ต่างๆ ไป จึงได้ยินคำว่า สวัสดิ ได้ใช้คำว่า “สวัสดิ” กันอยู่ตลอดเวลาจนเป็นความเคยชิน หรือเป็นธรรมดา ไม่รู้สึกแปลกประหลาดประการใด ส่วนมากก็มักเข้าใจกันว่า เป็นคำเตือนให้เขาทราบว่า เราจะพูดด้วยเขาจะได้สนใจ ฟัง ในทำนองเป็นคำ “ออลปะนะ” หรือเป็นคำทักทาย คำปราศรัย ตามประเพณี บางทีก็เข้าใจว่า เป็นคำพูดหรือคำกล่าว เพื่อแสดงอัธยาศัยอันดีงาม ซึ่ง

ก็ถือได้ว่าเป็นการสมควร หรือเป็นการกระทำที่ดีงาม ชอบด้วยเหตุผลและความเป็นจริงทุกประการ

สำหรับผู้เขียนเองยังมีความคิดเห็นต่อไปอีกประการหนึ่งว่า การกล่าว คำว่า “สวัสดิ” ต่อกันในโอกาสต่าง ที่ว่ามานับ เป็นการ เตือนความสำนึกที่ชอบหรือเป็นการ เสนอความสำนึกที่ถูกต้องต่อกัน คือเพื่อให้ เกิดความรำลึกที่ทางชีวิตที่ประเสริฐ ซึ่ง จัดได้ว่า เป็นการสมควรยิ่งนัก

ชีวิตคนเหมือนร่างกายอยู่ประการหนึ่ง ในประการที่ว่า ร่างกายจะไปไหนมา ไหนตามที่ปรารถนาได้ จะต้องอาศัยมี “หนทาง” หรือ “ทาง” ถ้าได้ทางตรง ทาง ดี ก็ไปได้สะดวก ได้รวดเร็ว ถ้าไม่มีทางบางที่ก็ไปไม่ได้ หรือไปก็ล่าช้าเสียเวลามาก ต้องประสบความยาก ความลำบาก พินฝ่าภัยอันตรายมาก

ทางไม่ดี ก็ไม่สะดวก ทางอ้อมก็ล่าช้า

ชีวิตคนก็เป็นเช่นนั้น

ทุกคนจะสามารถดำเนินชีวิตไปสู่สถานะต่างๆ ที่พึงประสงค์ได้ ก็ต้องอาศัย

ทาง

ทางชีวิต “สายแรก” คือ สายโลก ก็คือ “สวัสดิ” หรือความสวัสดิ อันเป็น ทางที่ประเสริฐอย่างยิ่ง

คำว่า “สวัสดิ” เป็นคำไทยที่ได้นำมาจากภาษาสันสกฤต แต่เดิม และบัดนี้ได้ โอนเข้าสังกัดคำไทยสมบูรณ์ แล้วแปลตามความหมายที่ประสงค์สำคัญได้ ๒ ประการคือ

๑ ความสะอาด

๒ ความปลอดโปร่ง

ความสะอาด คือความไม่มีอุปสรรค ไม่มีปัญหา ไม่มีอุบัติเหตุ ประการใดๆ ในการปฏิบัติภารกิจทั้งหลาย ซึ่งทำให้การปฏิบัติถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ด้วยดี

ความปลอดโปร่ง หมายถึงการมีแนวความคิดที่ราบรื่น จะคิดสิ่งใด ก็ทะลุปรุโปร่งตลอดเวลา เป็นความคิดที่ถูกต้องยั่งยืนมั่นคง จนสามารถ ปฏิบัติจัดทำสำเร็จผลด้วยดี ตามที่ปรารถนา ไม่ติดขัดประการใด และไม่ล้มเลิกในระหว่างนั้น ชีวิตทุกชีวิตจะไปได้ดี จำเป็นต้องมี ความสะอาดกับความปลอดโปร่ง ถ้าไม่เช่นนั้น ก็จะไปไม่ตลอด ไปไม่รอด ล้มจมย่อยยับ ในระหว่างนั้นได้

เพราะฉะนั้น ความสะอาด ความปลอดโปร่ง จึงเป็นทางสายเอก ของชีวิต ชีวิตจะสำเร็จเป้าหมาย ต้องอาศัยลักษณะ ๒ ประการนี้ คือต้องมีทั้งความสะอาด ทั้งความปลอดโปร่งพร้อมกัน

เรากล่าวคำว่า สวัสดิ์ ต่อกัน ก็พอเตือนกันหรือเสนอความสำนึกต่อกัน ไม่ให้ลืมสัจธรรม สำคัญของชีวิต สำคัญของชีวิตอันนี้ จะจากกันไปก็ยิ่งอุตสาห์เตือนกันอีกครั้งหนึ่ง นับได้ว่า เป็นเครื่องวัดความรักที่แท้จริงที่มีต่อกัน

รักกันจริง ก็ต้องเตือนกันได้ แม้ในสิ่งที่สำคัญขนาดนั้น

คำพูดที่ว่า “สวัสดิ์ครับ” “สวัสดิ์ค่ะ” เป็นคำที่มีความมุ่งหมายว่า อย่าลืมความสะอาด ความปลอดโปร่งนะ

คำว่าสวัสดิ์ ปีใหม่ ก็มีความมุ่งหมายว่า ชีวิตปีใหม่จะไปดี ก็เพราะมีความ
สวัสดิ์ จึงไม่ควรลืมความสวัสดิ์

นี่คือ ความเมตตา ปราณี่ ที่มีคุณค่าต่อกัน ในสัง คมที่มีความหมาย
ความสวัสดิ์มิได้เกิดเพราะเสียงพูดที่พูดต่อกัน คือ มอบความสวัสดิ์ให้กัน ด้วยเสียง
ไม่ได้

ความสวัสดิ์ ย่อมเกิดจากการปฏิบัติชอบของตนเอง ใครปฏิบัติถูกแห่งสวัสดิ์ ก็
เกิดความสวัสดิ์ สมประสงค์

คำพูดว่า "สวัสดิ์" เป็นเพียง คำเสนอ หรือ คำเตือนเท่านั้น

พระพุทธศาสนาได้แสดง ข้อปฏิบัติเพื่อความ สวัสดิ์ไว้ ๔ ประการ คือ

๑ **ปัญญา** ความรู้ชัดเจนว่า อะไรเป็นอย่างไร ได้แก่

รู้ดี รู้ชั่ว รู้ถูก รู้ผิด รู้ความเจริญ รู้ความเสื่อม .

รู้จักตัวเอง รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่

รู้จักกาลเทศะ

รู้จักความพอเหมาะ ตามฐานะ สภาวะ และความสามารถของตน

รู้จักได้ รู้จัก เสีย

รู้จักเหตุ รู้จักผล

ที่สำคัญที่สุด คือ รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ ของตน ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เบื้องต้นของชีวิต

คนมีความรู้เหล่านี้ จะทำอะไร จะคิดอะไร ย่อมสะดวก และปลอดภัย
ไปรุ่งทุกประการทุกเวลา
อยู่ที่ไหนก็สะดวก และปลอดภัยไปรุ่ง
จะไปไหน ก็สะดวก และปลอดภัยไปรุ่ง
จะทำอะไร ก็สะดวก และปลอดภัยไปรุ่ง สำเร็จเรียบร้อยทันเหตุการณ์ ทัน
เวลา ทันความปรารถนา ทุกสิ่งทุกประการ

๒ พยายามทำลายล้างสิ่งที่เป็นความชั่วช้าทั้งหลายให้ หมดสิ้น

โดยเฉพาะก็คือ ความเบียดเบียน ซึ่งกันและกัน ต้องทำลายให้หมดจน
ได้ เพราะการเบียดเบียนกัน เป็นความชั่วช้า แส่นสาหัส ทำลายทั้งเราทั้งเขา
ทั้งทุกคนให้ย่อยยับไปด้วยกัน

คนเราต้องอยู่ด้วยกัน ได้ด้วยกัน เสียด้วยกัน สบายด้วยกัน ล้าปาก
ด้วยกัน เจริญด้วยกัน เลื่อมด้วยกัน

ทำลายเขา จึงเท่ากับทำลายตัวเรา ในขณะเดียวกัน ช่วยเขาก็เหมือน
ช่วยเรา โลกเดือดร้อน เพราะเบียดเบียนกัน โลกร่มเย็น เพราะช่วยกัน ทำลาย
การเบียดเบียนกันลงได้ เท่าใด ความสะดวก ความสบาย ความปลอดภัย
ไปรุ่งก็จะมีมากเท่านั้น เพราะการเบียดเบียนเขา ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญที่
ยิ่งใหญ่ ของตัวเราเอง

๓. มีความระวังตัวเป็นประจำ

คนเราย่อมมีศัตรูของชีวิต หรือสนิมของชีวิต อยู่รอบด้าน จากตัวเอง เพราะความมั่งได้ ความมักโกรธ ความมักหลงก็มี จากความเลวทรามของคนอื่นก็มี จากสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุให้เกิดความคิดชั่วก็มี

สิ่งทุกทางทุกประการ เป็นเคราะห์ร้ายทั้งนั้น เคราะห์ร้ายก็เหมือนคนร้าย คนร้ายถ้าใครระวังตัวอยู่เป็นประจำ ก็ทำร้ายเขาไม่ได้ ถ้าใครขาดความระวังตัวก็ถูกทำร้ายได้ง่าย

เคราะห์ร้าย ก็เช่นเดียวกัน จะทำร้ายคนที่ระวังตัวได้ยาก แต่จะทำร้ายคนที่ไม่ระวังตัวได้ทุกเมื่อ

ความปลอดภัย จากเคราะห์ร้าย จึงอยู่ที่ความรู้จักรวังตัว ระวังความคิด ระวังการพูด ระวังทั่วไป ตามที่ท่านสอนไว้ว่า

อยู่คนเดียว ให้ระวังความคิด

อยู่กับญาติมิตร ให้ระวังปาก

อยู่กับคนหมู่มาก ให้ระวังทุกด้าน

สาธุ สัพพตถ สัมโง

ระวังทุกด้านดีทุกเมื่อ (พระพุทธรักษา)

ความรู้จักรวังตัว จึงสร้างความสะอาด และความปลอดโปร่งได้แน่

๔ ความยอมเสียสละทุกอย่าง

เสียสละสิ่งที่ไม่เหมาะสมแก่ตัว

เสียสละความชั่วเพื่อความดี

เสียสละความสบายส่วนตัว เพื่อความสบายของส่วนรวม

เสียสละสิ่งน้อย เพื่อสิ่งมากในที่สุด

เสียสละทรัพย์ เพื่ออวัยวะ

เสียสละอวัยวะเพื่อชีวิต

เสียสละชีวิต เพื่อหน้าที่ และความถูกต้อง

เราเกิดมาเพื่ออะไร และอยู่เพื่ออะไร ถ้าไม่เกิดมาเพื่ออะไร ไม่อยู่เพื่ออะไร ก็ไม่ทราบว่าจะเกิดมาทำไม จะอยู่ต่อไปทำไม

จะได้ ต้องให้ ยิ่งให้เท่าใด ก็ยิ่งได้เท่านั้น

คนให้ คนเสียสละ จะมีลักษณะ แห่งความสะอาด และความปลอดโปร่งตลอดเวลา

เพราะฉะนั้น ขอท่านผู้รักตน จงดำเนินตนอยู่บนเส้นทางแห่งความสะอาด และความปลอดโปร่ง ตามพระพุทธดำรัสที่กล่าวมา ซึ่งเป็นทางชีวิตสายเอก สายเดียวเท่านั้น เพื่อสันติสุขแห่งสังคมของเราโดยทั่วกัน